

Vinnare & Förlorare i svensk natur

— pedagogisk handledning

SYFTE OCH SAMMANFATTNING AV UPPLÄGG

Målsättning: Skolelever bjuds in att tillsammans uppleva och reflektera kring utställningen Vinnare och förlorare i svensk natur. Syftet är att öka elevernas kunskap om svenska vilda djur, de faktorer som påverkar deras livsutrymme och vikten av att bevara den biologiska mångfalden. Målet med skolaktiviteten är att ge eleverna framtidshopp. Vi vill väcka tillförsikt i att vi genom att öka våra kunskaper om arternas levnadssätt och deras status skapar förutsättningar för att sätta in rätt naturvårdsåtgärder och därmed påverka utvecklingen så att allt fler arter i Sverige går från förlorare till vinnare.

Innehåll i det pedagogiska materialet: Allt material finns tillgängligt digitalt.

- 20 st faktakort kopplade till arterna i utställningen
- Svaresformulär för elevernas anteckningar (1 var för mellanstadiet och högstadiet)
- Inbjudan till skolaktiviteten (1 var för mellanstadiet och högstadiet)
- Förberedande uppgift på skolan
- Uppföljande övning för skolgården eller skolans närmiljö
- Berättelser från fotografierna till några av bilderna i utställningen
- Instruktioner och bakgrundsinformation (detta dokument)

Beskrivning av skolaktivitet för åk 4-6 samt åk 7-9: aktiviteten tar ca 2 h inklusive en kort rast och anpassas till elevernas nivå och läroplanen för de olika årskurserna. Utöver tidsplanen får eleverna gärna komma en stund innan passet börjar och gå runt själva i utställningen för att samla intryck.

Vid utställningen

- Pedagogen ger en inledande presentation av sig själv och utställningen samt i det sammanhang som utställningen verkar. Pedagogen introducerar också Naturfotografernas policy och hur de arbetar.
- Eleverna arbetar sedan självständigt med två uppgifter och förbereder en kortare presentation för klasskamraterna.

ÅK 7-9	1. Lär känna era två arter utifrån frågeställningarna: <ul style="list-style-type: none">• Vad behöver era 2 arter för att överleva och föröka sig? Tycker ni att de är vinnare eller förlorare? Motivera!• Behövs insatser för bevarandet av någon av era arter? Vilka åtgärder?
	2. Reflektera också kring era två fotografier! Vilka egenskaper tror ni att er art har utifrån vad ni kan utläsa av fotografiet? Vad tänker ni om fotografens arbete? Vad tror ni att hen har behövt göra för att lyckas fånga djuret på bild?
ÅK 4-6	1. Lär känna era två arter utifrån frågeställningarna: <ul style="list-style-type: none">• Berätta något om era två arter, hur ser de ut och hur lever de? Tycker ni att de är vinnare eller förlorare?• Behöver någon av era arter hjälp för att klara sig? Vad kan vi göra?
	2. Tänk lite kring era två fotografier! Hur verkar djuret på bilden vara? Vad tänker ni om fotografens arbete? Vad tror ni att hen har behövt göra för att lyckas fånga djuret på bild?

- Elevpresentation där grupperna går runt med pedagogen och får presentera sina arter samt ge sin tolkning av fotografierna.
- Pedagogen avslutar övningen vid åkerhumlan. Här ges en sammanfattning av elevernas presentationer, betoning av möjligheterna till positiv utveckling för arter och fokus på

behovet av både kunskap om arternas ekologi och utveckling för att kunna sätta in rätt insatser. Berätta om betydelsen av vilda pollinatörer och om insatser som främjar bin och humlor.

Förarbete på skolan

- Eleverna får ett uppdrag att göra själva innan besöket på utställningen.
 - Fota ett vilt djur (kan vara en insekt eller annat småkryp). Försök ta reda på vilket djuret är. Försök ta reda på information om djuret. Lär känna det!

Vad är tanken bakom uppdraget? – eleverna får en inblick i yrket naturfotograf genom att få pröva hur krävande det är att fånga ett djur bra på bild samtidigt som de får en känsla för sitt djur och förståelse för vilken miljö det lever i. Det här är tänkt som en kul, utmanande och lite överraskande uppgift som väcker många tankar inför besöket på fotoutställningen.

Efterarbete på skolan

- Vi vill inspirera lärare och elever att göra en praktisk uppgift på skolan som kompletterar de teoretiska momenten under aktiviteten i utställningen.
 - Gör en genomgång av er skolgård/annan närmiljö utifrån ett bi-perspektiv! Se vilka möjligheter som finns för att skapa gynnsamma miljöer för vilda pollinatörer. Eleverna får göra inventeringen utifrån ett formulär från Naturskyddsföreningen och skickar sina resultat till oss och till rektor:
https://cdn.naturskyddsforeningen.se/uploads/2021/06/18115628/inventering_bi_vanlig_narmiljo.pdf
- Vi uppmuntrar lärarna att ge eleverna utrymme för att sammanställa sina anteckningar från aktiviteten i utställningen och skapa ett gemensamt dokument med alla artpresentationer och eventuellt en enklare utställning på skolan.

BAKGRUNDSINFORMATION OCH YTTERLIGARE LÄNKAR

Den här sammanfattade bakgrundsinformationen kan tjäna som underlag till den som håller skolaktiviteter kopplade till utställningen men även generellt som underlag i kommunikationen med besökare/deltagare även utanför de fasta aktivitetsspassen.

Biologisk Mångfald och vad är en art

Att prata med barn, och för den delen även vuxna, om biologisk mångfald är väsentligt men samtidigt ganska klurigt. Det är ett snårigt begrepp där man snabbt trasslar in sig i nya "svåra" ord. Definitionen av biologisk mångfald är heller inte glasklar utan det behövs ett resonemang kring vad vi menar. Samtidigt är det ett otroligt viktigt budskap så vi anser att den här diskussionen gärna får ta en del tid i anspråk under skolaktiviteten.

Enligt FN:s konvention om Biologisk mångfald ser definitionen ut så här: *Biologisk mångfald är variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive från bland annat landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem.*

Förenklat kan man uttrycka det så här: **Biologisk mångfald är variationsrikedomen bland levande organismer och innefattar förutom en mångfald av arter, även variation inom arter och av hela ekosystem.** För att allt ska falla på plats kan man behöva förtydliga både vad man menar med art och med variation inom arter. Enkelt uttryckt är en art en grupp av individer som förökar sig med varandra men inte med andra. Här är det värdefullt att uppmärksamma eleverna på att en "mångfald av arter" inte enbart innebär att det både ska finnas harar och kaniner, både ekar och björkar, alltså de djur och växter man normalt ser och känner igen. Vi behöver betona att artrikedomen på jorden är så ofantligt mycket större. Till exempel finns det i Sverige 2700 olika fjärilsarter, 350 olika ryggradsdjur, 2000 olika lavar, över 700 olika spindlar och 10 000 olika svampar. Totalt sett finns det i Sverige ca 60 000 flercelliga organismer. Detta är bara de arter vi känner till idag, siffran kan vara mycket högre. Men biologisk mångfald innebär inte bara många olika arter utan även en stor variation inom varje art. Detta motsvaras av att gennupsättningen skiljer sig mellan individer inom arten. Jämför den svenska vargstammen som har blivit begränsad i sin genetiska variation pga inavel.

Varför är det värdefullt att värna om biologiska mångfald?

- Alla arter har rätt att få finnas kvar för sin egen skull, ingen har rätt att utrota någon annan
- Biologisk mångfald ger människor (och även andra arter) en rad ekosystemtjänster så som pollinering, rent vatten, bördiga jordar för odling, vattenreservoar vid skyfall mm
- Många arter, både kända och ännu upptäckta, har värdefulla medicinska egenskaper och potential som föda åt djur eller människor
- Stor mångfald av arter och naturtyper ger en rikare naturupplevelse och positiva effekter på människors hälsa
- Artrika ekosystem ger stabila ekosystem som har resiliens och buffert mot förändrade förutsättningar så som tex klimatförändringar
- Vi har inte all kunskap om hur arterna i ett ekosystem är länkade till varandra därför behöver vi värna om alla arter

www.sl.se/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-biologisk-mangfald-cbm/biologisk-mangfald/

www.artdatabanken.se/arter-och-natur/arter/

www.artdatabanken.se/arter-och-natur/arter/vad-ar-en-art/

www.artdatabanken.se/arter-och-natur/biologisk-mangfald/

www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Vilt/Genetiskt-viktiga-vargar/

www.smhi.se/polopoly_fs/1.163955!/Klimatologi_56%20Klimatf%C3%B6r%C3%A4ndringar%20och%20biologisk%20m%C3%A5ngfald.pdf

Utdöenden

Målsättningen med skolaktiviteten och utställningen är att skapa naturkänsla och fascination för djuren på fotografierna. Vidare är syftet att sätta fokus på vikten av kunskap om jordens arter och möjligheterna som finns för att öka deras bevarandestatus. Men för att göra det behöver vi ändå sätta dagens artutdöende i sitt sammanhang där den svindlande siffran på 1 miljon arter bedöms hotas av utrotning. Att detta är den största massutrotningen av arter på de närmaste 66 miljoner åren fastställdes 2019 av FN:s vetenskapliga panel IPBES. Det här är fruktansvärt skrämmande kunskap och en situation vi behöver ta på fullaste allvar. Arter har kommit och gått under jordens historia och vid flera tillfällen har det skett omfattande massutdöden orsakade av bland annat förändrade sammansättningar i atmosfären, syrebrist och försurning i haven eller kraftigt förändrade livsmiljöer. Tillskillnad från tidigare massutdöenden står vi nu inför en massiv artutrotning som beror på mänsklig aktivitet och inte på yttre omständigheter. Detta innebär att vi kan påverka händelseförloppet genom att förändra vårt levnadsmönster och våra handlingar. Något som är mycket hoppfullt men samtidigt innebär ett otroligt stort ansvar. Ett ansvar som vi endast kan axla tillsammans. Därför vill vi genom utställningen belysa vilka betydande effekter vi kan få genom att i tid vidta kraftfulla naturvårdsinsatser. Vi önskar därmed förmedla en känsla av hopp och handlingskraft samt skapa ett växande intresse för att lära mer om naturen och alla dess arter.

www.artdatabanken.se/aktuellt/artdatabankens-nyheter/fn-rapport-understryker-behov-av-radikala-forandringar/
www.biodiverse.se/articles/det-sjatte-massutdoendet/

Hot och åtgärder för bevarande

Vilka är då de största hoten mot biologisk mångfald? Bilden är mångbottnad men det går att dela upp hoten i tre kategorier.

1. Biotopförstörelse. När arters livsmiljö försvinner eller förstörs minskar artens chanser till överlevnad radikalt. Detta kan handla om så konkreta saker som att regnskog skövlas för utökning av jordbruksmark eller att stora fisketrålar förstör livsmiljön på havsbottnar. Orsakssambanden är ibland mer diffusa som att stora vattenmassor i Östersjön blivit syrefria pga. bland annat ökad övergödning och att stora rovfåglar som havsörn inte hittar tillräckligt gamla och starka träd för sitt bobyggande. Fragmentering av biotoper av tex vägar är också ett väsentligt hot. Här tillkommer även utsläpp av miljögifter och effekter av klimatförändringar.
2. Överexploatering. Detta innefattar när populationer minskar eller arter utrotas på grund av direkt jakt eller fiske.
3. Invasiva arter. När främmande arter introduceras medvetet eller omedvetet i ett nytt ekosystem hotas de inhemska arterna. Minkar som smitit från pälsfarmer har förökats i det vilda då de saknar naturliga fiender i det nya ekosystemet. Många populationer av sjöfågel hotas nu av minken genom dess predation på ägg och ungar.

Vad kan vi då göra för att bevara den biologiska mångfalden? Även här är bilden komplex där varje art har en unik och ofta sammansatt hotbild. Många av åtgärderna är ändå generella och allmängiltiga.

1. Skydda särskilt värdefulla livsmiljöer och skapa gröna korridorer som länkar samman dessa biotoper. Inhämta kunskap kring kemikaliers påverkan på naturen och stifta lagar som styr användningen inom bland annat industri och jordbruk. Här bör försiktighetsprincipen råda, speciellt med tanke på cocktaileffekten. Verka brett för att minska klimatförändringen.
2. Skapa regelverk som främjar hållbar jakt och fiske.
3. Arbeta aktivt med att utrota invasiva arter och minska risken för att oavsiktligt flytta arter till nya platser.
4. Inhämta information och övervaka arters utveckling. Vi behöver mycket kunskap kring arters ekologi och krav på levnadsmiljö för att kunna skapa gynnsamma förutsättningar. Samtidigt är det viktigt att ha koll på arters status och trender över tid. Ett värdefullt verktyg för övervakning och kommunikation kring arters bevarandestatus är rödlistan. Denna tas fram under samordning av ArtDatabanken och är en bedömning av en viss arts risk att dö ut. Arter som minskar, befinner sig i

riskzonen för att minska eller utgör små populationer hamnar på rödlistan inom olika kategorier.
Rödlistan uppdateras vart 5 år.

5. Verka gränsöverskridande och långsiktigt!

Vi avslutar skolaktiviteten genom att lyfta artgruppen pollinatörer som både har en viktig roll i ekosystemen och en komplex och mångbottnad hotbild samtidigt som förutsättningarna till konkreta och effektiva naturvårdsinsatser är många. Mycket av maten vi äter är beroende av pollinerande insekter men minst en tredjedel av de vilda bina i Sverige är hotade. Orsakerna till den tuffa situationen för vildbin är flera, användning av bekämpningsmedel, ett jordbrukslandskap som blir mer monokulturellt och där blommande kantzoner försvinner, brist på föda under tidig vår, färre platser för övervintring i öppna sandbäddar eller död ved, mm. Samtidigt finns det konkreta saker vi kan göra för att hjälpa vilda pollinatörer både på samhällsnivå och på individnivå. Här vill vi inspirera eleverna att se på miljön runt sin egen skolgård ur ett pollinatör-perspektiv. Detta görs genom att eleverna får med sig ett formulär för inventering, se länk från Naturskyddsföreningen nedan. Relativt få åtgärder som inplantering av sälg, skapande av blomrika rabatter eller öppna sandytor kan göra stor skillnad. Med detta vill vi lämna över en känsla av att kunskap är värdefullt eftersom vi då kan bidra med positiv förändringskraft för att tillsammans vända negativa trender. Se gärna ett intressant webinarium om vilda bin: <https://youtu.be/o0oTYeBLiBA>

KOMPLETTERANDE INFO KRING UPPLÄGG AV SKOLAKTIVITETEN

Förberedelser: Se över hur arterna är fördelade inom utställningen på er plats. Antingen kan eleverna dra faktablad med två arter oberoende av varandra eller så kan ni para ihop arterna två och två för att underlätta rörelsen och logistiken under skolaktiviteten. Beroende på hur stora klasser ni har inbokade samt hur många pedagoger ni har på varje klass gör ni en avvägning hur många arbetsgrupper ni vill dela in eleverna i. Det är lättare för eleverna att samarbeta om grupperna är mindre samtidigt som redovisningen kan bli för lång om det är för många arbetsgrupper. Är ni två pedagoger per klass så kan ni välja att ha ett gemensamt intro för hela klassen men att ha den avslutande presentationen i halvklass, då går det bra att ha fler arbetsgrupper. Under elevernas självständiga arbete är det också mycket värt att vara två pedagoger på plats eftersom man då lättare kan bistå eleverna.

Skriv ut och laminera faktabladen samt skriv ut svarsformulär till alla grupper. Skriv gärna ut även inventeringslistan för en bi-vänligare skolmiljö till alla grupper. Se över att varje arbetsgrupp har en skrivplatta samt penna och sudd. Bra att ha är också ett sittunderlag per elev.

Ungefärlig tidsplan: eleverna får gärna komma en stund innan och gå runt själva i utställningen.

- 30 min: Intro och presentation av uppgift (bra om eleverna har möjlighet att sitta här)
- 30 min: självständigt arbete
- 10 min: rast (går att hoppa över för att prioritera att eleverna får inleda skolaktiviteten med att titta själva i utställningen)
- 35 min: presentation av elevernas arter (det går åt en del tid bara till förflyttning och återsamling)
- 15 min: sammanfattning och presentation av efterarbete

Intro: Se detta som ett förslag på introduktion, det går självklart bra att ta bort och lägga till. Språket och mängden information anpassas till elevernas ålder. Se stycket "bakgrundsinfo" för mer fakta och länkar samt stycket "pratmanus" för detaljerat förslag till presentationen.

1. Hälsa välkomna och presentera dig och utställningen Vinnare och Förlorare i svensk natur. Beskriv upplägget för aktiviteten. Fråga efter reflektioner från elevernas förarbete. Hur gick fotograferandet? Hur tänker eleverna när de ser bilderna i utställningen?
2. Sätt in utställningen i sitt sammanhang genom att beskriva
 - begreppet biologisk mångfald
 - en historisk tillbakablick kring utdöenden och arters försvinnande
 - dagens situation kring art- och habitatförlust och relatera detta till "Vinnare & Förlorare"
 - belys möjligheterna för naturvård och bevarandeinsatser – vi kan göra fler till Vinnare!
3. Berätta om Naturfotograferna att det är en förening som värdesätter äkta och ärliga bilder av naturen samt att de värnar om vårt gemensamma naturarv. En rolig anekdot är att föreningen bildades på -60-talet som en reaktion mot att en annan fotograf hade publicerat bilder på uppstoppade fåglar upphängda med nylontråd i skogen.
4. Introducera elevernas uppgift och beskriv materialet med faktablad och svarsformulär för anteckningar. Ge förutsättningar kring tid och berätta att eleverna ska få presentera sina arter för varandra.

Elevernas självständiga arbete: Eleverna delas in i grupper som får två arter att arbeta med hjälp av ett färdigt svarsformulär för anteckningar. Pedagogens viktigaste funktion här är att gå runt och stötta eleverna i sitt arbete, motivera, ställa ledande frågor som hjälper eleverna i rätt riktning och eventuellt förklara vissa begrepp i faktabladen. Betona vikten av elevernas egna tankar och reflektioner. Ta hjälp av medföljande lärare för att peppa elever och leda dem framåt med fokus.

Elevernas presentation: Eleverna blir ofta väldigt stolta över "sina" arter och vill presentera för klasskamraterna. Sen kan de ha svårare att lyssna på varandra. Därför underlättas presentationen om den kan göras i halvklass. Eleverna kan inleda med sina reflektioner över bilden på djuret. Här kan pedagogen också bidra med fotografens berättelse om hur bilden togs. Sedan följer elevernas artpresentationer och då kan pedagogen komplettera med att ytterligare belysa viktiga aspekter gällande arternas situation och bevarandestatus och möjliga naturvårdsåtgärder. Som en sammanfattning av presentationerna kan pedagogen sätta ord på och sammanställa en lista på orsaker till försvinnande (habitatförlust, miljögifter, trafik, klimatförändringar, jakt osv) och vinnande koncept (bildning av naturreservat, förändrade avverkningsmetoder eller skötsel tex hyggesfritt skogsbruk och senarelagd slåtter vid vägkanter, förbud mot kemikalier, utsättning av djurungar, osv). På så sätt blir elevernas egna presentationer pusselbitar som tillsammans beskriver läget nu och möjligheterna framöver för den biologiska mångfalden.

Avslutning: Här kan pedagogen visa upp den sammanställda listan och understryka möjligheterna till bevarandeåtgärder. Avslutningen sker vid bilden på åkerhumla där pedagogen belyser värdet av pollinering för samhället och för biologisk mångfald samt presenterar hotbilden för vilda bin och visar på konkreta naturvårdsåtgärder (ett alternativ är att låta en elevgrupp få åkerhumlan och då låta den gruppen presentera sist). Introducera uppgiften som eleverna får med sig tillbaka till skolgården. Uppmuntra eleverna att göra uppgiften snart samt att skicka tillbaka resultatet till pedagogen och rektor. Målsättningen är att pedagogen sedan sammanställer alla skolgårdsinventeringar och skickar rapporten vidare till beslutsfattare och skolgårdsförvaltningen.

ETT MÖJLIGT "PRATMANUS" FÖR PUNKT 2 I INTRODUKTIONEN

När jag ser de här fantastiska bilderna kan jag inte låta bli att imponeras över hur otroligt många olika djur det finns. Hur olika de ser ut och hur olika de lever. Det har ni kanske också tänkt på? Här finns "åkerhumlan som flyger och gråsälen som simmar"; här finns "den lilla talltitan som faktiskt kan hacka fram sitt eget bo och staren som tar över någon annans håll"; här finns "klockgrodan som lägger tusentals ägg där alla ungarna får klarar sig bäst det kan och lodjuret som under ett helt år lär sin unge hur den ska klara livet som lodjur"; och här finns "storspoven som använder sin långa smala näbb för att plocka upp sin mat, insekter, ur vattnet och fjällräven som noga lyssnar och sen gör en blixttack och hoppar på sitt byte fjälllämmeln". Här visas helt enkelt en storslagen mångfald! Å det är ett begrepp som vi vill att ni ska få med er från det här passet: BIOLOGISK MÅNGFALD. Har ni hört det ordet tidigare? Det kan kännas klurigt men egentligen är det inte så svårt. Biologisk mångfald är just att det finns många olika, i första hand när det gäller arter. Då passar det bra att vi berättar vad en art är. – Någon som vet? Enkelt uttryckt är en art de som parar sig och får barn, korrekt uttryckt fertil avkomma. Berguv, trana och blåmes är alla olika arter. De är alla fåglar men tranan och blåmesen kan inte få barn. Men arter är också växter. Se er här omkring, här finns olika träd som alla är egna arter: ek, björk, hästkastanj och ask. Arter kan också vara svampar och bakterier. Så biologisk mångfald handlar alltså om att det finns massor av olika arter. Samtidigt så är det viktigt att det finns en stor genetisk variation inom varje art - tänk skillnaden på oss människor, alla är vi samma art men vi har många olika färger på ögon, hår och hud, olika förmågor och egenskaper osv. Men biologisk mångfald innebär också att det finns "många olika" när det gäller naturmiljöer, alltså så som: skog, hav, sjö, fjäll, våtmark. Så för att sammanfatta det så är biologisk mångfald (*ett finger i luften för varje punkt*): 1 massor av olika ekosystem och naturtyper; 2 där det lever en mängd olika arter, ni vet djur, växter, svampar, osv; 3 som alla har en stor genetisk variation inom sin art. Puuh, där satt den! Det var väl inte så klurigt (*med glimten i ögat*). Nu får ni en liten stund på er att fundera på frågan "varför behövs biologisk mångfald?" varför är det viktigt och värdefullt att det ska vara just **många** och **olika** arter, gener och miljöer. Prata någon minut med den eller de ni står bredvid om frågeställningen (på Biotopia kallar vi detta för en bikupa!). *Låt eleverna berätta om sina tankar.* Eller hur, anledningarna till att bevara biologisk mångfald är många! Komplettera med punkterna från listan i stycket ovan.

Men hur är det här på jorden, finns alla arter kvar som en gång har funnits? Nej precis, det finns många riktiga förlorare. Under hela livets historia har det skett utdöenden av arter. Ofta kraftiga sådana, så kallade massutdöende. Och ofta berodde det på förändringar i livsmiljöer, klimatet förändrades eller havet blev syrefritt och ofta tog det lååååång tid. Sorgligt nog så är vi tyvärr inne i ännu ett massutdöende men till skillnad från tidigare tillfällen så är det nu mänsklig aktivitet som är orsaken. Det kan ju kännas lite tungt och deppigt men samtidigt finns det nått positivt i det, för vi kan ju påverka oss till förändring. Det kan man ju inte säga om det skulle komma en asteroid neddimpande här på jorden... Men vi kan göra rätt saker så att fler och fler arter blir Vinnare! Så vad är det då som hotar den biologiska mångfalden och gör att arter dör ut? Vad tror ni? *Lyssna på elevernas tankar.* Jättebra! Jag hör att ni har koll och att ni redan vet en hel del om detta / Nä, det här är lite ovana tankegångar förstår jag. Vi kommer gå ännu mer in på det när vi lär känna några av arterna här i utställningen lite närmare. Men vad tänker ni om möjligheter att hjälpa arter som har det svårt? Går det? Kan vi förändra oss så att fler arter ute i naturen blir Vinnare? *Peppa eleverna att tänka fritt.* Precis det finns en rad olika saker vi kan göra för att värna om den biologiska mångfalden och skydda arter så att de kan fortsätta att finnas kvar / Ok, jag förstår att det är en klurig fråga, bra att ni har börjat tänka på det iaf. Och det är framför allt det som vi kommer att fundera mer kring idag. Så nu kör vi igång! *Presentera övningen.*